

Flysikkerhetsforum for operatører
av innlands helikoptre

c/o Luftfartstilsynet
Postboks 243,
NO-8001 Bodø
Besøksadresse:
Sjøgata45-47, Bodø

Telefon: 75 58 50 00
Telefaks: 75 58 50 05
mki@helikoptersikkerhet.no
www.helikoptersikkerhet.no

Medlemmer av Flysikkerhetsforum for
operatører av innlands helikoptre

Referent:
Marianne
Kirkesæther

Møteleder:
Alf Tørrisplass

Møtedato
28.-29.11.2017

Møtereferat

Heldagsmøte i Flysikkerhetsforum for operatører av innlands helikoptre 28.-29.november 2017

Møtet ble holdt på Scandic Airport Hotel.

Leder ønsket velkommen. Det ble foretatt en kort presentasjonsrunde, da det var noen nye representanter for operatørene til stede. I tillegg var det representanter for svenske helikopteroperatører med som observatører.

1. Gjennomgang av referat fra forrige møte

Ingen kommentarer – referat godkjent.

2. Presentasjon av LZ North App – Roy I. Jensen Luftambulansetjenesten

Luftambulansetjenesten har utviklet en app med oversikt over alle nasjonale landingsplasser som benyttes av redningstjenesten og HEMS operatører. Roy Inge Jensen fra Luftambulansetjenesten er en av de som står bak utviklingen av app'en som har fått navnet LZ-North, og var invitert til møtet for å presentere denne for innlandshelikopter.

Bakgrunnen for at man gikk i gang med prosjektet for å utvikle app'en var bl.a. tilrådninger fra SHT etter ulykka på Sollihøgda.

LZ-North benyttes i dag av alle operatørene tilknyttet luftambulansetjenesten. I tillegg har både Hovedredningssentralen og AMK kjøpt seg inn i tjenesten. App'en er tilgjengelig på Web, IS og Android produkter, og kan benyttes som planleggingsverktøy.

Operatørene kan legge inn sine landingsplasser, også midlertidige, som kan slettes når de ikke lengere er i bruk.

De fleste innlandsoperatørene i dag benytter Air Nav Pro, og det er et ønske fra disse om å få LZ-North inn i systemet. Det er uvisst om dette er mulig.

På sikt må man i LT vurdere om løsninger slik som LZ-North kan erstatte OMC.

De som er interessert i å få tilgang til et brukernavn og passord, og som eventuelt har spørsmål, kan kontakte Roy Ingen Jenssen på epost: rj@luftambulansetjenesten.no

3. Occurences - Event Risk Classification (Opscom Systems)

Representanten fra Opscom som skulle komme og holde foredrag om Event Risk Classification, ble dessverre forhindret pga. sykdom. Leder tok derfor over dette punktet, og gikk igjennom det som EASA anser som formålet med Event Risk Classification. Vedlagt følger presentasjon.

4. E-læring Sikkerhetskurs (Trainor) – Status/fremdrift?

Airlift har vært i kontakt med Trainor, og har bedt om tilbud på å utvikle et kurs for bakkemannskap i forbindelse med f.eks. linjebygging. Det viser seg at kostnadene for å utvikle et slikt kurs er store, og hvis det skal være økonomisk forsvarlig, så må det bli et krav om at kurset blir obligatorisk for kundene. Hvordan kostnadene skal dekkes inn, f.eks i form av kursavgift, må operatørene bli enige om.

Det ble på møtet nedsatt en arbeidsgruppe bestående av Stian Solberg, Øystein Skovro, Fredrik Rød og Nils Helge Silbodol, som begynner å se på kursinnhold, finansiering etc. Det kan også være hensiktsmessig å ta kontakt med flere leverandører for å få tilbud på et slikt kurs, og kanskje forsikringsselskapene kan være interessert i å bidra til finansiering. Arbeidsgruppa legger frem alternativer på møtet i januar.

5. Krav til helikoptertjenester (Statnett) – Diskusjoner

Dette punktet på agendaen er en fortsettelse av den dialogen FsF hadde med Statnett på møtet i september knyttet til utfordringer ved flyging for Statnetts underleverandører.

Statnett har utarbeidet en kravspesifikasjon til helikopteroperatører for å bli vurdert til oppdrag for Statnett. («Krav til helikoptertjenester – SDOK 171-72, revisjon 6.0»)

Basert på innkomne forslag fra medlemmene i FsF, har leder laget en liste med sikkerhetstilrådninger, som man ønsker at Statnett tar inn i kravspesifikasjonen.

Punkt 1. Det må komme frem at minimumsstørrelsen på landingsplasser gjelder pr. helikopter, basert på det som er kravet i regelverket (CAT.POL.H.110). Landingsplasser dedikeres til helikopterbruk, med hinderfri inn- og utflyging i henhold til eksisterende vindretning på stedet. Landingsplassene i terrenget må være slik at helikopteret kan parkeres på plassen og kunne nyttes også etter at linjen er trukket. Det må poengteres at disse plassene skal være ryddet og kun benyttes til helikoptertrafikk, ikke som lagringsplass. Landingsplasser skal heller ikke etableres i linjetrasè!

Punkt 2. Det skal ikke planlegges med helikopteroperasjoner mellom fasene. Denne type operasjoner skal sees på som unntaksvis og bare skje når uforutsette hendelser oppstår. Man må få inn i kravspesifikasjonen at man normalt ikke skal avvike regelen om operasjoner minimum 30 meter fra idriftsatte anlegg. Hvis det er nødvendig, skal det gjennomføres en Sikker Jobb Analyse (SJA) før man avviker kravet.

Punkt 3. Ved bruk av utenlandsk arbeidskraft skal teamleder, som har radiokontakt med flygeren, minimum beherske engelsk B2 i henhold til Europarådets standard for språkforståelse.

Punkt 4. Alle prosjekt skal være tildelt helikopteroperatøren minimum 3 måneder før oppstart.

Punkt 5. Statnett engasjerer HSE auditor med bakgrunn fra innlands helikopteroperasjoner som gjennomfører revisjon av helikopteroperasjoner på prosjekter hvor Statnett er byggherre/entreprenør.

Punkt 6. Helikopteroperatøren skal være representert på bygge-møter mellom Statnett og entreprenør.

Punkt 7. Entreprenør plikter å sette seg inn i regelverket for arbeidstid for flygere, og forholde seg til operatørenes arbeidstidsbestemmelser.

Alf Tørrisplass utarbeider forslag til brev til Statnett i saken, som blir presentert for medlemmene på neste møte.

6. Hendelser siden sist (operatørene deler erfaringer)

Leder har innhentet oversikt over det som er kommet av rapporter fra innlandshelikoptre. Det er en positiv utvikling på rapporteringssiden, noe LT setter stor pris på. Norge ligger langt foran resten av Norden og til dels også Europa når det gjelder å rapportere hendelser innenfor SPO-operasjoner. Følgende ble informert om på møtet:

- NLA har hatt en hendelse i Danmark der forsøk på å «jamme» eller «spoofe» fritidsbåter i kriminell hensikt, rammet GPS systemene på helikoptrene. Personene som utførte dette ble tatt av støytenesten i Danmark.

- Hendelse der et selskap meldte om at de hadde mistet en sekk med 300 kg løs leca på sjøen. Det var festet på sekken som røyk.

- Instrumentfeil på AS350 B3. På avgang fra Kjevik observerte piloten etter kort tid at fuelmåleren sakte beveget seg nedover mot null, uten at han fikk varsel på fuellys. Piloten valgte å lande, og det viste seg at det fremdeles var 55% fuel på tanken.

- Hendelse der et selskap under mastemontering opplevde at stropp som mastebein var festet i røk.

- Teknisk avdeling i LT har på inspeksjon avdekket tilfeller der håndskrevne feilmeldinger er lagt inn som løse ark i teknisk logg, og ikke ført inn. Dette skal ikke forekomme.

- LT oppfordret selskapene til å være nøye med å sjekke restriksjonsområder som er opprettet.

- Flere hendelser der man mister del av underhengende last. Det er ofte ad-hoc flyvninger som er de største utfordringene, og gjerne de flyvningene piloter og lastemenn med minst erfaring får. Mangel på erfaring gjør disse hivene vanskelig å håndtere.

- Til tross for godt beskrevne prosedyrer, så skjer det gang på gang at tank-lokk blir gjenglemt. Selv om det er pilotens oppgave å etterfylle olje, så utføres det ofte av lastemenn. Her må rutinene skjerpes.

- I fjor gikk de fleste operatørene over til ny oransje farge på bigbag. Positive tilbakemeldinger om at disse er lettere å oppdage i snøen, slik at man unngår hendelser der de virvles opp av helikopteret.

7. AOC s ansvar i forhold til eksterne kontrollanter Contracted activities? (ORO.GEN.205)

Jens Petter Larsen fra LT var på et møte i 2016 og redegjorde for kontrollant ordningen. Leder FsF har lagd en oppstilling over operatørenes ansvar i forhold til kontrakt med ekstern kontrollant. Denne følger vedlagt.

Når det gjelder regler for line check, så må man få med i OMD at det er dekket i OPC.

8. Kallax - Observasjonsstatus i FsF? Diskusjon omkring temaet

FsF er positiv til observatørstatus for det svenske selskapet Kallax Flyg som er fast stasjonert i Alta. Anne Severinsen utarbeider et forslag til avtale mellom FsF og Kallax vedrørende betingelser for observatørstatus. Denne fremsendes til selskapet for signering.

9. AMC1 SPO.SPEC.HESLO.100 – Highlights

Leder gikk igjennom de viktigste punktene i endringene i AMC1 til SPO.SPEC.HESLO.100. Mange av endringene er gjort på bakgrunn av bl.a. vår AltMOC. Vedlagt følger presentasjon.

Diskusjon har gått på hvem som kan føre flytid når instruktør ikke har formelle instruktørrettigheter. Regelverket tolkes på den måten at både instruktør og elev kan føre flytid.

10. Flyging over vann/Utstyrskrav

Regelverket for flyging over vann har i flere år vært diskutert i FsF. Det oppfattes som uklart, og gir rom for forskjellig tolking både for hva som defineres som hostile eller non-hostile environment, og hvilket krav det er til utstyr som skal medbringes. Det er også forskjell mellom CAT og SPO operasjoner i forhold til kravene i regelverket. Vedlagt følger presentasjon.

Fonnafly og Fjellfly har sammen lagd et forslag til hvordan selskapene skal søke om dispensasjon i forhold til CAT.POL.H.305/420. Forslaget vil bli behandlet av LT.

Møtet ble avsluttet til lunsj dag 2, og de fleste medlemmene deltok på nasjonalt seminar i «Fatigue» på Fornebu på ettermiddagen.

Neste møte blir i Bodø 29.januar 2018 i forbindelse med Luftfartskonferansen.

Marianne Kirkesæther
Sekretær

Flysikkerhetsforum for operatører av innlandshelikoptre

Til stede: Tone Aga (NOR Aviation), Stian Solberg (Fonnafly), Fredrik Beckstrøm (Pegasus), Ivan Småland (Heliscan), Nils Helge Silbodal (Hesnes Air), Torfinn Brokke (Fjellfly), Øystein Skovro (Nord Helikopter), Lars Åkre (Politiets Helikoptertjeneste), Daniel Holden (Helitrans), Fredrik Rød (Airlift), Jesper Sundberg (Fjord Helikopter), Anne Severinsen (Nordlandsfly), Bjarte Ellingsen (NLA), Bernt Amundsen (EHC), Alf Tørrisplass (LT), Dag Nygaard (LT), Atle Edvardsen (LT), Marianne Kirkesæther (LT).

Kopi: Luftfartsdirektøren, Samferdselsdepartementet